

Japanese Kunst

*Sanhai Juku
Kinhan Shonen*

Programma 1983

Het programma-onderdeel Japanse Kunst in het Holland Festival 1983
is mede mogelijk gemaakt door de steun van het Prins Bernhard Fonds.

SANKAI JUKU

Kinkan Shonen

Wereldpremière : juni 1978 te Tokyo

Dansers : Ushio AMAGATSU
Yoshiyuki TAKADA
Goro NAMERIKAWA
Keiji MORITA

Productie en : Ushio AMAGATSU
Choreografie
Stagemanager : Yuji KOBAYASHI
Assistent : Masamichi HIGA
Geluid : Katsuyuki UNO
Licht : Hiromichi TAKEYAMA

Amsterdam, De Kleine Komedie: 13, 15, 16, 17 juni 1983, aanvang 20.15 uur

Kinkan Shonen

Cumquat zaad

De droom van een jongeman over de oorsprong van Leven en Dood

Een voorstelling in een akte, zeven scènes

Wereldpremière: juni 1978, Tokyo

Kinkan Shonen

Het opdoemen van herinneringen - aan het begin

Yami No Te

Door een microscoop - de opperste plechtigheid van een ritueel

Paon (Pauw)

De ijdelheid van de natuur

Higyo

Het tot uitdrukking brengen van een onmogelijke legende - ergens in de stad

Mametaro

Een krakende lach

Sholiba 2

De plaats van de gevangenneming - eindeloos

The Iron Bird

De kust - naar het oneindige

De structuur van Kinkan Shonen is nauwkeurig en exact, hoewel er natuurlijk altijd zekere elementen van improvisatie aanwezig zijn die de stemming en de interpretatie van enkele stukken doen variëren. De basisidee is bedrieglijk eenvoudig - een droom over de oorsprong van de mensheid die ontspringt aan de zee, terwijl de kleine jongen aan het strand blijkt te staan en aangetrokken wordt door de razernij en de echo van die levenskracht. Binnen de kringloop van het leven ontwikkelen zich opzienbarende transformaties en metamorfoses. De kringloop vormt een constante onderstroom en komt weer op in de voorlaatste scène wanneer de vis-mensen gevangen zijn en op het strand spartelen. Maar de laatste scène stijgt uit boven de vangst alleen, tot een permanent blauw dat zich oneindig uitstrekt met een onveranderlijke expressie.

'Deze voorstelling zou een soort ceremonie voor het publiek moeten zijn - het binnenkomen in het theater, het gaan zitten, maakt eigenlijk al deel uit van die ceremonie. De ruimte zelf is erbij betrokken: leeg - vol - leeg, net zoals de spelers zelf. Dit is het verhaal van een jongeman met een kaalgeschoren hoofd. Ik zag hem in mijn verbeelding ergens aan zee, misschien omdat ik er zelf ben geboren. Hij droomt dat hij een vis is, droomfragmenten, als een collage.'

'Er is een soort vis die gedurende het eerste deel van zijn leven mannelijk is. Dan degenereren de mannelijke organen en verandert hij in een vrouwtje. Mannetje en vrouwtje zijn één. Zo werd in den beginne bij de paring van dit mannetje en vrouwtje een eitje geboren. Een eigenaardig verhaal! De vis ondergaat de ervaring achtereenvolgens mannetje en vrouwtje te zijn. De oorsprong van de mensheid moet gezocht worden bij deze vis.'

'Wij weten dat een voorstelling een begin en een einde heeft. Een cirkel wordt met een passer getrokken, met een beginpunt en een eindpunt. Wanneer de cirkel rond is worden deze punten één en is er een vorm geschapen.'

Ushio AMAGATSU

Sankai Juku

Sankai Juku werkt als groep samen sinds de oprichting van een trainingsstudio door Ushio AMAGATSU in november 1975 in Tokyo.

In 1978 werd de eerste volledige produktie gepresenteerd:

'Kinkan Shonen'. Deze presentatie betekende een ommekeer in de geschiedenis van de buto. Amagatsu gaf buto een nieuwe dimensie - een helderder en transparanter beeld.

In 1980 verlaat Sankai Juku Japan in de stellige overtuiging dat buto - een universele schreeuw vanuit de bronnen van de mensheid - zou worden geaccepteerd.

De laatste jaren hebben ze in Europa zelfs meer succes geogst dan in Japan. Desalniettemin keert Sankai Juku regelmatig terug naar Japan om nieuwe produkties voor te bereiden en tournee's te organiseren.

Amagatsu hoopt een permanente studio in Japan te vestigen om meer Japanse technieken te kunnen ontwikkelen.

Voor hem betekent buto niet uitsluitend een formele techniek of academische stijl, maar een poging om de taal van het lichaam te laten zien die voor ieder individu kan verschillen.

Amagatsu kreeg zijn opleiding aan de 'Klassieke en Moderne Dansschool' in Tokyo. In 1975 begon hij een serie workshops om zijn eigen groep te vormen.

Sankai Juku betekent ongeveer: 'Studio van het land der bergen en zee'.

BUTO

Japans modern bewegingstheater

Dans is populair in het Japans theater. Vele verschillende dansgenres worden er regelmatig beoefend. Allereerst worden diverse genres van Japanse traditionele dans uitgevoerd, zoals oude religieuze dansen (kagura en dengaku), oude hof-dansen (bugaku) en oude volksdansen, en de dansen in het noh-theater en kabuki-theater.

Tegelijk is er de Japanse niet-traditionele theaterdans, overgenomen uit Europa en de Verenigde Staten, zoals klassiek ballet, moderne dans en showdans. Zo zijn er ongeveer twaalf Japanse grote klassieke balletgroepen, een tiental kleine moderne dansgroepen en talloze showdans-groepen. Ook Spaanse flamencodans wordt veel door Japanners uitgevoerd.

Tot de Japanse niet-traditionele theaterdans behoort ook buto, een Japans genre van modern bewegingstheater. Buto is in de late jaren vijftig in Tokyo ontstaan en vormde de synthese van de reactie en ontwikkeling van de naoorlogse generatie. Onder leiding van Tatsumi HIJIKATA en Kazuo ONO, verlieten Japanse dansers het pad van de traditionele Japanse dans en de moderne westerse bewegings-principes en lichaamsontwikkeling.

Een kenmerk van buto is allereerst het overheersen van langzame, uiterst trage bewegingen. Beeldende houdingen lijken essentiëler dan de bewegingen die de poses met elkaar verbinden. Buto is daardoor anti-dans, dans van stilstand en vertraging. Een tweede kenmerk is een bizarre, excentrieke sfeer. Behalve door verwrongen en verkrampde houdingen en sidderende bewegingen, wordt deze sfeer bepaald door de aankleding. Buto-dansers dragen vaak alleen een klein broekje en zijn ingesmeerd met witte schmink, klei of poeder. Net als kabuki-acteurs hebben ze vaak een wit-geschminkt gezicht en de mannen hebben bovendien vaak een kaal-geschoren, wit-geschminkte schedel. Ook treden mannen regelmatig in travestie op, in oude jurken of kimono's. Buto lijkt een symbool van verval en afbraak. Sommige buto-dansers laten ruimte in hun choreografie voor improvisatie tijdens een voorstelling; anderen leggen hun choreografie precies vast.